

KÚTIK PRE RODIČOV

Úvod

„V knihách je väčšie bohatstvo ako vo všetkých pirátskych pokladoch na Ostrove pokladov.“

Walt Disney (prevzaté z <https://inspiremykids.com/20-inspiring-quotes-about-reading-for-kids-and-students/>)

Význam čítania v domácom prostredí

Čítanie v domácom prostredí je zmysluplný, príjemný a účinný spôsob ako povzbudzovať deti, aby čítali. Táto metóda im pomôže rozvíjať si slovnú zásobu, vyhodnocovať kriticky rôzne typy textov a stimulovať ich myslenie. Čítanie doma by malo byť príjemnou činnosťou, ktorá umožní dieťaťu zažívať vlastnú objaviteľskú cestu prostredníctvom knihy. Rodičia môžu pomôcť dieťaťu zahĺbiť sa do knihy tým, že mu vytvoria podnetné prostredie, alebo sa k nemu pripoja a budú si čítať vlastnú knihu. Vylúčte akúkoľvek formu trestu alebo nátlaku, pretože by neslúžila hlavnému cieľu – motivovať deti k čítaniu.

Ako vytvoriť podnetné prostredie pre čítanie

Rodičia môžu pre deti vytvoriť pozitívne prostredie, aby sa čítanie pre ne stalo nezabuduteľným a zábavným zážitkom. Rodičia môžu deťom navrhnúť pravidelný čas na čítanie na tichom a bezpečnom mieste (napr. čítanie pred spaním, 30-minútové čítanie cez víkend). Rituál čítania bude samozrejme závisieť na tom, čo uprednostnia deti. Môžu mať vedľa seba svoje obľúbené hračky alebo domáce zvieratko, alebo sa k nim môžu pridať ďalší členovia rodiny. Keď vytvoríte doma zaujímavé a bezpečné prostredie, aktivuje sa kognitívny, jazykový a sociálny rozvoj vášho dieťaťa a zároveň podporíte jeho gramotnosť.

Výhody čítania v angličtine

Čítanie literatúry rozvíja kreativitu a predstavivosť a podnecuje zvedavosť. Čítanie (nielen v angličtine) je základom rozvoja gramotnosti dieťaťa, ktoré má tak predpoklad stať sa dobrým žiakom.

Využívanie kníh, resp. akýchkoľvek materiálov na čítanie zväčšuje motiváciu naučiť sa nový jazyk.

Čítanie v cieľovom jazyku pomáha dieťaťu vnímať zvukové aspekty daného jazyka, zlepšuje plynulosť v rozprávaní a pomáha pri učení sa pravopisu a výslovnosti. Zároveň umožňuje dieťaťu pochopiť kultúrne rozdiely. Možnosť pohrúžiť sa do príbehu napomáha prirodzenému učeniu sa. Deti sa z rôznych kontextov naučia slová, ktoré by sa z učebníc nikdy nenaučili. Čítanie poskytuje priestor na pochopenie fungovania jazyka

v konkrétnych situáciách, čo je vynikajúci spôsob učenia sa ustálených jazykových spojení a napomáha pochopeniu gramatických pravidiel.

Čítanie pomáha zvládnuť emócie

Deti niekedy nevedia kontrolovať svoje emócie, nie sú empatické, nevedia dodržiavať pravidlá či riešiť problémy. Takéto deti sú často zdrojom konfliktov a disharmónie a nemajú zdravé vzťahy. Rodičia im môžu ukázať knihy, ktoré opisujú rôzne situácie, v ktorých sa deti ocitli a nevedia ich zvládnuť: situácia ak je jeden z rodičov v nemocnici, chorý otec alebo mama alebo iný blízky príbuzný/kamarát, príchod nového súrodenca, vysmievanie sa spolužiaka, šikanovanie, smrť blízkeho človeka, odsťahovanie sa kamaráta, boj so strachom, prvý výlet bez rodičov, prvý neúspech v láske, rozvod, spoznávanie nových susedov. Čítanie o týchto situáciách deťom pomáha v ich súčasnom živote a pripravuje ich na to, čo môžu zažiť v budúcnosti.

Čítanie s porozumením

Porozumenie je schopnosť pochopiť prečítané. Ak deti úplne nerozumejú tomu čo prečítali, čítanie nie je pre ne prínosom. Čítanie s porozumením znamená, že dieťa rozumie ako veci, ľudia a udalosti v príbehoch alebo v textoch spolu súvisia. Ak chcú rodičia pomôcť deťom pochopiť príbeh, mali by sa s nimi o knihe rozprávať. Otázky by mali odzrkadľovať záujem rodičov, nie ich naplánovaný zámer. Takto výrazne podporia samostatnosť dieťaťa a jeho kritické myslenie. Nesnažte sa byť v roli učiteľa, ktorý dieťa skúša, radšej sa pýtajte otázky typu:

Je to dobrá kniha? Prečo?

Čo si myslíš o hlavných hrdinoch?

Ktoré postavy máš najradšej/ktoré sa ti nepáčia? Prečo?

Čo je hlavný problém?

Prečo sa to stalo?

Mohli urobiť niečo iné?

Kto je dôveryhodný? Na základe čoho to vieš?

Mohlo by sa to stať v našich časoch/v našom meste/v našej škole/u nás doma?

Čo je hlavným posolstvom?

Je dôležité uvedomiť si, že každý čitateľ potrebuje dôvod, prečo si má text prečítať. Preto je potrebné zamyslieť sa nad vhodnou motiváciou dieťaťa – t. j. identifikovať, prečo by malo prečítať konkrétnu knihu. Precvičovanie čitateľských stratégií – nájdenie konkrétnej informácie v texte, zisťovanie o čom je text, predikcia o čom text bude alebo ako bude text pokračovať, pýtanie sa otázok o texte, využívanie vlastných vedomostí, ktoré motivujú čitateľa k čítaniu, zhrnutie obsahu alebo jeho vizualizácia –pomáha dieťaťu nielen sústrediť svoju pozornosť, ale zároveň ho to motivuje, aby si prečítalo vybranú knihu.

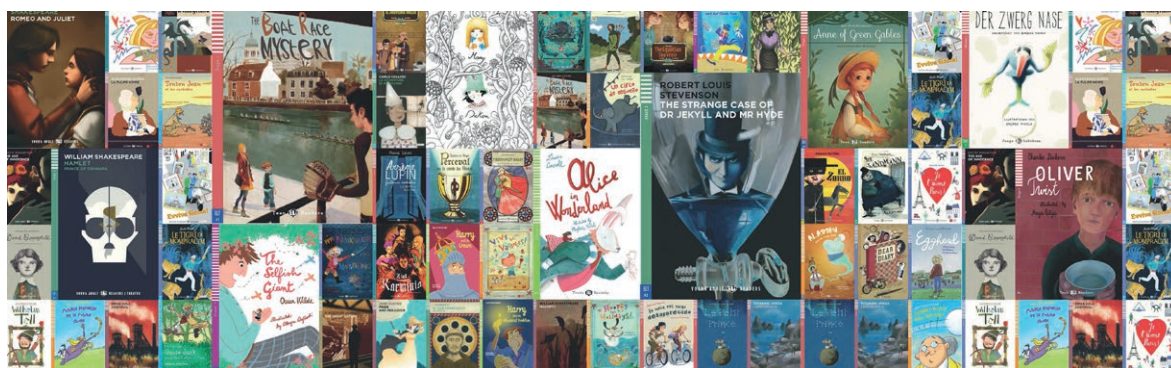

Čo čítať

Existuje veľa možností ako môže žiak čítať literatúru v cieľovom cudzom jazyku. Jedným z ich sú zjednodušené čítanky, a to podľa stupňa znalosti daného jazyka. Ďalšou možnosťou je literatúra pre deti, napr. obrázkové rozprávkové knihy. Vhodné sú napr. tituly: Shel Silverstein – The Giving Tree, Robert McCloskey – Make Way for Ducklings, Helen Beatrix Potter – The Tale of Peter Rabbit, Eric Carle – The Very Hungry Caterpillar.

Ilustrácie sú veľmi dôležitou súčasťou obrázkových kníh, pretože deti lepšie a rýchlejšie pochopia obsah textu (príbeh, básničku).

Zjednodušené čítanky sú knihy určené (aj pre dospelých) žiakov cudzieho jazyka, aby im pomohli zlepšiť si čitateľskú zručnosť. Vydávajú ich mnohé vydavateľstvá, a to nielen beletriu, ale aj literatúru faktu, biografie a ďalšie žánre. Tieto knihy môžu byť zjednodušené verzie diel napísaných pre čitateľov, ktorých materinský jazyk je angličtina, alebo sú to originály napísané špeciálne pre žiakov cudzieho jazyka. Odporúča sa, aby deti čítali príbehy, ktoré poznajú, napríklad rozprávky, pretože často obsahujú dialógy a opakujúce sa frázy. Zároveň sa v príbehoch často vyskytujú rôzne formy sloviac v minulom a prítomnom čase. Vhodnými rozprávkami sú: A Princess and the Pea od Hansa Christiana Andersena (nájdete ju na <https://www.storynory.com/the-princess-and-the-pea/>), Little Red Riding Hood (<https://www.dltk-teach.com/rhymes/littlered/story.htm>) alebo Peter Pan od Jamesa M. Barrieho ([https://www.raabe.sk/peter-pan-\(peter-pan\)](https://www.raabe.sk/peter-pan-(peter-pan))). Vyberte si z mnohých pútavých zjednodušených čítaniek na https://www.raabe.sk/jazykova-literatura/anglicky-jazyk/?b_lter=f3:44 podľa toho, čo sa vášmu dieťaťu páči, alebo čo ho zaujíma.

Básničky, detské riekanky a ďalšie typy básní ako sú limericky (päťriadkové vtipné básničky) alebo vypočítavanky, sú vhodné na učenie sa gramatiky. Ďalšou ich výhodou je, že sú vtipné a krátke a dajú sa ľahko stiahnuť z internetu (niekoľko príkladov je na stránke <https://parenting.firstcry.com/articles/15-short-english-poems-for-kids-to-recite>). Ďalšie zdroje: poézia Roberta Louisa Stevensona alebo Christiny Rossetti.

Ak chcete deťom ponúknuť aj dôležité témy ako ekológia, sociálne problémy a vzťahy, vhodné sú grafické romány (a tiež adaptácie klasických románov a hier od slávnych spisovateľov). Niekoľko románov je možné stiahnuť si zo stránky <https://www.wgtn.ac.nz/lals/resources/paulnations-resources/readers/free-graded-readers/Fire-on-the-Mountain.pdf>.

Čo v prípade, ak neviem po anglicky a chcem svoje dieťa v čítaní podporovať

- Nemusíte vedieť po anglicky a aj tak môžete pomáhať svojmu dieťaťu, aby sa zlepšovalo v čítaní. Existuje množstvo spôsobov, ako ich môžete motivovať.
- Môžete si sandúť vedľa neho a byť mu vzorom v čítaní aj vtedy, ak čítate knihu v materinskom jazyku a dieťa v angličtine. Má zmysel motivovať ho, aby prečítalo celú sériu. Môžete čítať aj to isté, avšak preloženú verziu (napr. sériu o Anne Shirley, Harryho Pottera, Petra Rabbita). Deti veľmi radi napodobňujú, a na to potrebujú vzory.
- Vymieňajte si názory, vyjadrite sa ku knihe a dávajte dieťaťu jednoduché otázky, aby ste mali vzájomnú interakciu, a tým bude pre dieťa čítanie neustále zaujímavé.
- Čítajte spolu s deťmi pravidelne. Ideálne je, ak sa čítanie stane každodennou aktivitou. Deti týmto získajú viac času na to, aby si upevnili angličtinu.
- Navrhňte dieťaťu, aby si pozvalo kamaráta/kamarátov a môžu tak spolu čítať a rozprávať sa o knihe. Po čítaní možno vznikne vo vašej obývačke literárny klub a vy môžete byť predsedom diskusie.
- Môžete vybrať dvojjazyčnú knihu, ktorú poznáte a páči sa vám (príklady anglicko-slovenských verzií: Let's go to the park – Poďme do parku; My mum is the best: Children's picture book – Moja mama je najlepšia: detská obrázková kniha). Takto začnete s niečím, čomu vy ako rodič rozumiete.
- Tú istú knihu môžete čítať viackrát, pretože deťom to pomáha zachytiť všetky informácie a oboznámiť sa s písmenami a slovami.
- Navrhňte dieťaťu, aby prinieslo domov anglické knihy, portfóliá alebo akékoľvek materiály a povzbudte ho, aby vám o nich porozprávalo.
- Ukážte deťom rôzne druhy kníh: vtipné knihy, knihy s krásnymi ilustráciami, rýmovačky, elektronické knihy, grafické romány, komiksy, rozprávky, faktografické knihy...
- Ukážte im veľa typov materiálov: kuchárske recepty, noviny, informácie z televízie, návody, dopravné značky, brožúry, nevyžiadanú poštu, elektronickú komunikáciu, noty, texty piesní a písanú komunikáciu.
- Porozprávajte sa o tom, ako sa vaše dieťa zlepšuje, s jeho učiteľom anglického jazyka.

Aké zdroje mám ako rodič k dispozícii

„Tak veľmi vás PROSÍME, úpenlivo vás prosíme, modlíme sa, aby ste vyhodili televízor a namiesto neho pripevnili na stenu peknú policičku na knihy.“

Roald Dahl, Charlie and the Chocolate Factory

(prevzaté z <https://inspiremykids.com/20-inspiring-quotes-about-reading-for-kids-and-students/>)

Najlepší spôsob ako zabezpečiť materiál na čítanie, je vybudovanie knižnice. Keď budú knihy uložené alebo vystavené na policičkách, príp. uložené v košoch a krabiciach, poukladané na strategických miestach v celom dome, resp. v jednotlivých izbách, deti budú obklopené knihami.

Školské alebo verejné knižnice, kníhkupectvá a jazykové centrá ponúkajú anglické knihy, ktoré si môžete čítať spolu so svojimi deťmi. O knihách sa môžete porozprávať s ďalšími rodičmi detí vo vašej triede a vytvoriť triednu zbierku kníh alebo iných materiálov v anglickom jazyku, ktoré si deti môžu čítať aj doma. Knihy sú aj pre deti vhodným narodeninovým darčekom.

Môžu si tiež knihy navzájom požičiavať a prečítať si tak ďalšie príbehy bez toho, aby ich museli kupovať. Ďalšou možnosťou je čítanie kníh online (napr. <https://www.readingrockets.org>, <https://www.raz-kids.com>, <https://www.getepic.com/>).

